

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak určit místní příslušnost exekučního soudu u „nepobytových“ cizinců?

Věřitelům se z různých důvodů stává, že získají exekuční titul proti cizinci, který na území ČR nepobývá, nicméně může zde potenciálně mít majetek. Jelikož pro české věřitele vychází exekuce v ČR většinou levněji než v zahraničí, mají tito přirozenou tendenci zahájit exekuční řízení nejprve v tuzemsku, samozřejmě za situace, kdy je zde alespoň nějaká naděje, že zahraniční dlužník má na území ČR exekvovatelný majetek. Jak však v těchto případech rozetnou začarovaný kruh, když místní příslušnost se určuje podle lokace cizincova majetku, jehož existence je ale na počátku exekučního řízení často neznámá? A mají vůbec české soudy v takových případech pravomoc?

Podle § 45 odst. 2 EŘ je **místně příslušným exekučním soudem** soud, v jehož obvodu má povinný, je-li fyzickou osobou, místo svého trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České Republiky podle druhu pobytu cizince. Je-li povinný právnickou osobou, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný sídlo. Nemá-li povinný, který je fyzickou osobou, v České republice místo trvalého pobytu nebo místo pobytu, nebo nemá-li povinný, který je právnickou osobou, sídlo v České republice, je místně příslušným soud, v jehož obvodu má povinný majetek.

Problém s určením místně příslušného exekučního soudu nastává nejčastěji u zahraničních fyzických osob, které v ČR nemají místo svého trvalého pobytu či jiného pobytu. Může jít např. o osoby, které na území ČR podnikaly, ale svoji podnikatelskou činnost ukončily a vrátily se do svých domovských států. Nebo o osoby, které na území ČR čas od času obchodují, ale v ČR pobývají pouze krátkodobě např. v hotelu, tj. nemají na území ČR žádný registrovaný pobyt. V důsledku své podnikatelské činnosti, ať již dřívější či aktuální, však tito cizinci mohou mít na území ČR majetek, např. ve formě pohledávek za českými subjekty.

Začarovaný kruh

Ovšem skutečnost, zda povinný opravdu má na území ČR exekučně postižitelný majetek, podle jehož umístění by mohla být určena místní příslušnost exekučního soudu, vyjde najevo až činností soudem pověřeného soudního exekutora v rámci provádění exekuce. Jinými slovy dostáváme se do **začarovaného kruhu**, kdy skutečnost rozhodnou pro určení místní příslušnosti exekučního soudu se často lze dozvědět až poté, kdy ve věci začne konat exekutor pověřený exekučním soudem. Aby však exekutor mohl být k provádění určité konkrétní exekuce pověřen, je třeba nejprve určit místně příslušný exekuční soud, čímž se opět dostáváme na začátek problému.

Pravomoc (a tudíž i povinnost) českých soudů rozhodovat a činit úkony ve věcech výkonu

rozhodnutí, resp. exekuce přitom v případě „nepobytových“ cizinců vyplývá z čl. 22 bodu 5 nařízení Brusel I., podle kterého bez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost pro řízení, jejichž předmětem je výkon rozhodnutí, **soudy členského státu, na jehož území výkon rozhodnutí „byl nebo má být proveden“**.

Této pravomoci (mezinárodní příslušnosti) se české soudy nemohou zříci, a proto Nejvyšší soud ČR již ve svém rozhodnutí spis. zn. 25 Nd 55/2006 ze dne 31. 8. 2006 (R 43/2007) dovedil, že pravomoc českého soudu v takových případech **trvá dle citovaného ustanovení nařízení Brusel I. až do doby, než případně bude zjištěno, že se v ČR žádný postižitelný majetek nenachází**. Argumentoval přitom tím, že výrazem „má být proveden“ se rozumí místo skutečného výkonu rozhodnutí podle způsobu jeho provedení; výkon má být proveden tam, kde je s ohledem na konkrétní okolnosti reálně dosáhnout účelu výkonu (tj. požadované plnění skutečně vymoci), tedy kde povinný má postižitelný majetek, z něhož může být uspokojena pohledávka oprávněného. Ve smyslu čl. 22 bodu 5 nařízení Brusel I. je tak dle R 43/2007 rozhodující předmět řízení, nikoliv povaha jeho účastníků, a otázka místní příslušnosti pro posouzení pravomoci soudů ČR není rozhodující, neboť pro řízení o výkon rozhodnutí vyplývá pravomoc přímo z nařízení Brusel I.

Místní příslušnost určuje v nejasných případech Nejvyšší soud

Otázkami pravomoci však **stále není vyřešena otázka místní příslušnosti** za situace, kdy není známo, zda povinný bez pobytu či sídla na území ČR má v ČR alespoň nějaký postižitelný majetek. Tyto situace však řeší poněkud „zapomenuté“ ustanovení § 11 odst. 3 OSŘ, podle kterého jde-li o věc, která patří do pravomoci soudů České republiky, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit, určí **Nejvyšší soud, který soud věc projedná a rozhodne**. Tedy i případy, kdy není určitelné, jaký exekuční soud je místně příslušný, řeší Nejvyšší soud ČR.

V důsledku poněkud nejednotné praxe samotného Nejvyššího soudu ohledně otázky, zda exekuční soud má či nemá při posuzování své místní příslušnosti pátrat po existenci majetku povinného, se předmětná problematika nakonec dostala před velký senát Nejvyššího soudu. Ten ve svém rozhodnutí ve věci spis. zn. 31 Nd 200/2012 ze dne 12. 9. 2012 (R 4/2013) judikoval, že **exekuční soud před pověřením exekutora provedením exekuce nezjišťuje existenci majetku povinného**, neboť by to odporovalo cíli exekučního řízení – zjistit majetek dlužníka (povinného) a uspokojit z něj navrhovatele (věřitele).

K tomu Nejvyšší soud uvedl, že skutečnost, zda povinný má exekučně postižitelný majetek na území ČR, který by mohl být v rámci exekuce soudním exekutorem zajištěn a zpeněžen, vyjde najevo až činností soudem pověřeného soudního exekutora v rámci provádění exekuce, přičemž s ohledem na účel exekučního řízení tak není případné, aby již v rámci posuzování místní příslušnosti exekuční soud zjišťoval, zda a případně na jakém místě v ČR má povinný majetek. Poukázal přitom též na závěry obsažené ve výše citovaném R 43/2007.

Zásady určování místní příslušnosti exekučního soudu

Co se týče zásad, podle kterých se má v obdobných situacích vycházet při určení místní příslušnosti exekučního soudu, poukázal v R 4/2013 Nejvyšší soud na **zásadu hospodárnosti řízení** zakotvenou v § 6 OSŘ. Z této zásady pak Nejvyšší soud vyvozuje pravidla pro určení místní příslušnosti **podle sídla soudního exekutora**, nebo určuje místně příslušným ten **soud, u něhož bylo exekuční řízení zahájeno**, přičemž dle Nejvyššího soudu není ani vyloučeno, aby se místní příslušnost exekučního soudu odvíjela v konkrétním případě i od jiné skutečnosti vyhovující zásadě hospodárnosti řízení (např. od **místa vzniku pohledávky**).

Dr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)